

Itziar González i Iago Otero

Revoltes

Col·lecció Retrats
Edicions DAU

Índex

<i>Pròleg</i>	9
Casa i cos	19
Arrels	49
Troncs en alçament	83
Branques i mediacions	101
Masovers i hotelers	115
Gran Barcelona	147
Desconstrucció i decreixement	171
Radicalització	191

Pròleg

Aquest llibre és fruit de l'acció combinada de moltes persones. El nostre editor, Ton Barnils, ha permès una deriva creativa respecte de la proposta inicial i per això teniu ara a les mans un llibre que s'ajusta millor als nous temps de subversions i revoltes. Un llibre que havia de parlar d'una sola persona i que, en canvi, ho fa de dues. El desplegament de dues vides que s'entrecreuen fins a trenar l'aliança d'un món possible en què estem compromesos els dos.

La meva acció política a l'Ajuntament de Barcelona m'ha suposat seguiments, amenaces de mort i atacs personals, així com un profund sentiment de soledat, de perill i de sobreexposició. El pas per unes institucions democràtiques que no denunciïn públicament l'assetjament al qual es troben sotmeses les persones que lluiten contra la corrupció interna dels seus membres m'ha fet recelar també dels corresponents personalismes. Els mitjans de comunicació i algunes editorials són moltes vegades el mur contra el qual disparen per abatre't, però de ben segur que el que ens fa més fràgils és deixar que ens mostrin com algú que està sol davant del món o que es creu capaç de lluitar-hi sol. Per això la complicitat de Iago Otero a l'hora de construir entre els dos aquest llibre ha estat una experiència reparadora i revitalitzadora.

Havien passat tres anys des de la meva dimissió com a regidora de Ciutat Vella quan vam començar a parlar d'aquest llibre amb Ton Barnils. Havia decidit centrar-me de nou en la meva feina professional com a urbanista i medidora. Acabava de fundar un equip de recerca inter-

disciplinari que es diu RESET i que treballa per a la rehabilitació del territori. Era d'això del que volia parlar amb algú i no pas explicar de nou tot allò que des de feia més d'un any estava repetint en entrevistes i conferències. Em feia un cert pudor fer-me pesada i potser també crec que sentia respecte davant la possibilitat de remoure sentiments d'impotència i algunes ferides. Després de dimitir, vaig esperar dos anys a fer cap declaració pública. No volia traspuar cap sentiment de rancúnia cap a l'exercici de la política. La meva dissidència pública de l'actual sistema representatiu força antidemocràtic no era contra la política sinó, molt altrament, una defensa del dret a la política que tenim totes les persones i que, sens dubte, ens cal recuperar.

Aleshores, i després de comentar que m'agradava molt el logotip de l'editorial DAU, vaig saber de l'amistat de Ton amb l'artista Perejaume. Era ell precisament qui l'havia dissenyat! Una cosa em va portar a l'altra i, de cop i volta, vaig recordar el dia que em vaig trobar sobtadament amb Perejaume enmig de la Rambla. En explicar-li a què em dedicava després del meu accidentat pas per l'ajuntament, li vaig parlar del treball per a la transformació de l'urbanisme i la rehabilitació del territori que estava fent. Just davant del Palau Moja, em va parlar d'uns joves que formaven part d'un grup de decreixement i que l'anaven a visitar sovint a can Basuny, al Montnegre. Li vaig preguntar a Ton si coneixia cap d'aquells joves perquè, sens dubte, m'interessaria molt la possibilitat de conversar amb ells. D'aquesta manera va irrompre la presència de Iago Otero, un jove ambientòleg de Matadepera que Perejaume li havia presentat i que alguna vegada havien parlat de publicar algunes de les seves idees sobre decreixement en la seva editorial.

Ens vam emplaçar a dinar un dia amb Iago, tots tres. Es tractava d'explicar-li el projecte de conversa i decidir en quins termes es feia. Vam quedar al barri de la Ribera, a la plaça de les Olles. Era estiu i, en la terrassa d'un dels restaurants de la plaça Palau, la conversa va fluir com un oratge suau que enllaça afectes. La idea era clara: dues persones amb una diferència de quinze anys i, per tant, dues generacions consecutives. També dues persones compromeses amb el territori, però des de discipli-

nes complementàries: jo, arquitecta i urbanista i ell, ambientòleg. Altres elements eren fàcils de detectar. Ell, home i jo, dona. Jo amb experiència en la resolució de conflictes en el medi urbà i ell en la gestió de la prevenció d'incendis en el medi forestal.

Ens va dir a Ton i a mi que, malgrat ser doctor i fer anys que col·laborava amb la universitat, no tenia feina. Estava a l'atur i feia mesos que enviava sol·licituds arreu per a beques que el permetessin de continuar les seves recerques, encara que fos a l'altra punta del món. Ens va demanar temps per a meditar-ho i vam quedar que ell i jo ens veuríem a finals d'agost per seguir parlant-ne.

Vam creuar tímids correus electrònics per mirar de concretar la nostra primera trobada. Ton Barnils ens havia parlat d'unes dates que als dos ens semblaven impossibles. Iago va suggerir de baixar a Barcelona per a la nostra primera trobada. Aquest cop, però, jo aniria fins a casa seva, a Santa Maria de Palautordera. Volia saber qui era Iago, com vivia i a on. Volia iniciar la meua exploració d'entrevistada òrfena a la recerca del seu company de diàleg. D'aquesta manera, em vaig dir a mi mateixa, sumant desplaçaments, de l'un cap a l'altre potser es farà visible el nostre real interès de l'un per l'altre més enllà del que l'editor o la nostra vanitat opinin. Es tractava de dues persones que estimàvem la recerca i la reflexió tant com els llocs concrets i l'acció. Calia moure's pel territori i iniciar el nostre camí junts. Calia que el llibre transmetés una vivència compartida i un lloc comú. Que no fos una entelèquia, que fos expressiu i vital. Que fos, en la mesura que es pugui, autèntic i únic. Vam dir allò en aquell lloc aquell dia i en un altre lloc, en un altre dia i amb una altra persona, res seria igual.

El 30 d'agost del 2013 vaig arribar a l'estació de Palautordera amb tren. Havia agafat un tren més aviat del que li havia dit a Iago i vaig haver d'esperar-me a l'estació. Una simple andana i un gran aparcament. Iago em va recollir amb un cotxe que li havien deixat. El necessitava per a buidar el seu despatx a la universitat. Un cop arribats a Santa Maria, orgullós i feliç, em va mostrar el casalot on vivia, que es mostrava solitari i imponent enmig de la vall. Un gos i gallines van donar-me la benvin-

guda i vaig visitar l'hort i el taller abans d'endinsar-nos en la casa. Iago va mostrar-me totes les estances i persones que vivien amb ell. La sala estava plena de dones que es passaven les unes a les altres instruments musicals vinguts del nord d'Àfrica. A la taula, pilones de llegums i, a través de les finestres, llunyanes, les muntanyes.

Calia parlar i prendre una decisió. Jo estava decidida a dir-li a Iago que no m'era possible complir amb les dates que Ton ens havia proposat. De fet, volia que els dos construïssim una excusa conjunta per a no fer el llibre. «Una llàstima!», li haguéssim dit al nostre frustrat editor. Iago seguia encara sense cap resposta a les seves darreres sol·licituds de beca i jo, per la meua banda, em sentia desbordada per un activisme sobrevingut amb el qual no comptava. Asseguda còmodament en un polsós i esgavellat sofà sota la coberta de la porxada oberta de la terrassa, amb un got d'aigua que em va oferir Iago com si d'un nèctar dels déus es tractés, amb la visió des de l'alçada d'uns prats i uns boscos a la llunyania dels quals ell sabia tots els noms, vaig començar a preguntar-li coses de la seva infantesa i de la resta de la seva vida fins aquell moment. «Sembla que m'estiguis fent una sessió de psicoanàlisi!», va dir-me ell, una mica inquiet.

El cas és que, durant més d'una hora, Iago no va parar de parlar donant-me l'esquena i mirant cap a fora, més enllà, molt més enllà dels seus boscos i prats coneguts. Jo li anava fent preguntes i les anava anotant. Buscava paral·lelismes entre les nostres vides. Buscava l'eix comú amb què bastir la columna vertebral i compartida del nostre diàleg. Buscava i trobava moltíssimes similituds i complementarietats. Arribat el moment en què Iago de sobte em va dir que calia anar a dinar a Can Noni, jo ja sabia que faríem el llibre segur.

Quan vam entrar al restaurant, Carmeta, que ja estava avisada que aniríem a dinar, feia estona que ens esperava. Vaig tenir la sensació que Iago m'acollia a casa seva i que presentar-me aquella dona era una manera de premiar-me per haver volgut desplaçar-me fins aquell indret. Mentre dinàvem un rostit de pollastre, vaig començar a explicar a Iago totes les coses que teníem en comú i com creia que valdria la pena estructurar

el nostre llibre. Crec que el meu estat d'ànim era completament diferent al que tenia aquell mateix matí en enfilem les rambles camí de l'estació de tren de la plaça Catalunya. Li vaig dir a Iago que, tot i la proposta de treball entre iguals, per edat m'atribuïa el dret de fer jo la proposta del guió per al llibre i que, pel fet que era arquitecta, m'atribuïa també el disseny de l'estructura i el nombre de capítols. La resposta de mirada indiferent de Iago respecte d'aquesta qüestió em va fer pensar que realment érem persones complementàries. Ara que escric des del final del trajecte compartit del nostre diàleg, puc assegurar que aquella confiança i cessió de drets pel que fa a les qüestions formals i d'ordre va quedar equilibrada per la intensa tasca d'ell, per l'exigència en els continguts i en la localització dels indrets i persones que, al llarg del camí, anàvem convidant a sumar-se al nostre diàleg.

En cinc dies, el 9 de novembre i el 24 de desembre del 2013, i el 5, el 9 i el 25 de gener del 2014, vam conversar en els indrets que millor inspiraven i convocaven la nostra memòria. Al meu pis del carrer de Petritxol, al barri Gòtic de Ciutat Vella; al taller de Perejaume a can Basuny d'Olzinelles, a Sant Celoni; a casa els masovers de can Pèlags, a Matadepera; al saló de l'Hotel Regina, a Ciutat Vella de nou; en un tren que ens va portar fins a can Decreix, a Cervera de la Marenda, a la Catalunya Nord, i finalment, la darrera conversa la vam fer al carrer d'Utrecht, 24, a Berlín, Alemanya. Iago havia aconseguit una beca de recerca a la universitat Humboldt.

Avui ja és de nou agost i ha passat quasi un any des que vam començar el nostre diàleg i projecte d'un llibre compartit. Algunes de les qüestions que apuntàvem en la nostra darrera conversa han quedat contrastades i algunes fins i tot encertades. Els resultats que Podemos va aconseguir a les eleccions europees i l'aparició de la constel·lació de candidatures de confluència de les esquerres que la proposta ciutadana de Guanyem Barcelona està generant per a les eleccions municipals del 2015 ho demostren. Jordi Pujol ha fet una confessió pública d'un delictes d'evasió fiscal durant més de trenta anys i, de sobte, és com si s'hagués fet fonedís.

Perquè això no pugui tornar a passar, perquè res pugui quedar amagat sota la terra, cal seguir remonent i capgirant els escenaris fixos que s'imposen a la ciutadania des dels poders antidemocràtics. El fotògraf Jordi Mota va triar fer-nos una foto per a la portada d'aquest llibre damunt d'una muntanya de runa. Asseguts sobre les restes d'un paisatge en contínua transformació, imaginem com seguir nodrint el nostre idealisme i on trobar les aliances que facin de contundent ribot i contrapoder real. *Revoltes* és el nom del llibre de les converses entre Iago Otero i Itziar González. Revoltes són les giragonses de qui busca escapar-se de les cordes que el lliguen i l'aturen on no vol. Cal seguir en moviment i en contínua revolta.

Avui, 4 d'agost, a banda i banda del Montseny i custodiats per ell, Iago i jo ens enviem les darreres correccions i canvis en el text. Ell a Santa Maria de Palautordera i jo a Viladrau. Sincronització de temps i espai. Amistat.

Que gaudiu del viatge i de cada una de les seves revoltes.

Itziar González Virós

El Montseny, 4 d'agost de 2014

Desconstrucció i decreixement

9 de gener de 2014
Can Decreix, Cervera de la Marenda, Catalunya Nord

Itziar En aquest moment estem asseguts en unes cadires senzilles sota d'una petita figuera. Veiem, des d'una certa altura, el conjunt de vies que uneix Catalunya amb França. Som a Cervera de la Marenda. Per sobre de les vies, una carretera s'enfila muntanya amunt fins al coll que connecta amb Portbou. El cel s'està tapant. A la conversa d'avui volem compartir les reflexions que cadascun de nosaltres ha fet a partir de les respectives experiències vitals en recerques i accions. Per què m'has portat a can Decreix i quina connexió fas amb el tema de la conversa?

Iago En primer lloc, t'he portat aquí perquè és can Decreix. Es tracta d'un espai pensat i creat per a la pràctica i l'estudi del decreixement. El decreixement és la conca hidrogràfica on hem confluït molta gent procedent de diferents àmbits acadèmics i activistes, sobretot, però no només, ecologistes. Aquesta gent hem arribat a la conclusió que cal capgirar l'actual model de societat basada en l'absurd imperatiu del creixement econòmic. En segon lloc, perquè can Decreix està situat en un lloc molt especial. De fet, can Decreix és aquí i no pas en un altre lloc precisament per la peculiaritat de la zona. Som a Cervera de la Marenda, a la Catalunya Nord, un terreny de frontera entre els dos estats que en els últims segles han ocupat el nostre país, d'una banda França i de l'altra Espanya. És, per tant, un lloc amb les dinàmiques pròpies de les fronteres: pas de persones, transport de mercaderies, contraban, etc. El coll que veiem és un dels punts per on els nostres exiliats republicans emprengueren el camí de l'exili l'any 1939.

Itziar Passaren per aquí abans de dirigir-se als camps de concentració d'Argelers, en francès Argelès-sur-Mer.

Iago Exactament. I per aquestes muntanyes també hi va passar el filòsof i assagista alemany Walter Benjamin per fugir de la persecució nazi, just abans de matar-se a Portbou el 1940. Una altra de les particularitats de la zona és que és alhora costanera i muntanyosa perquè som a la fi, o a l'inici, segons com t'ho miris, del Pirineu, que ve a capbussar-se al mar al cap de Creus. Tampoc no et sé dir exactament si es tracta d'un lloc rural o urbà i finalment, tot i que és un espai entre dos països, és també

un país propi. És un lloc on totes aquestes categories es difuminen i pots reiniciar la maquinària cerebral.

Itziar M'agradaria que m'expliquessis la teva incorporació al món no només intel·lectual sinó també activista del decreixement. Després jo t'explicaré la reflexió que des del meu gremi faig sobre el col·lapse del model de societat i l'atzucac a què ens aboca el capitalisme.

Iago A la carrera de Ciències Ambientals que vaig cursar a la Universitat Autònoma de Barcelona, ja ens havien ensenyat que el concepte de desenvolupament sostenible, tal com s'havia definit a la dècada dels vuitanta, era enormement problemàtic tant des del punt de vista teòric com operatiu. Et recordo que la definició oficialitzada en aquella època per les Nacions Unides deia que el desenvolupament sostenible era aquell model de desenvolupament capaç de satisfer les necessitats de les generacions presents sense comprometre la possibilitat de les generacions futures de satisfer les seves necessitats. L'èxit de la definició raïa precisament en el seu caràcter ambigu i vague que feia que se'n pogués fer ús sense cap implicació pràctica. A més, en la mesura que «desenvolupament» s'associava sobretot a creixement econòmic, era obvi que en un planeta finit és impossible que l'economia es desenvolupi il·limitadament sense causar problemes greus. Aquestes crítiques planaven com un fantasma sobre els continguts i els treballs de les assignatures de la carrera, però el tabú de qüestionar el creixement econòmic impossibilitava que poguéssim pensar lliurement sobre aquest tema i feia necessària una retòrica barroca per a justificar l'injustificable. Fins que no vaig sentir la xerrada de Serge Latouche a Barcelona el 2007, quan ja havia acabat la carrera, no vaig tenir clar que era precisament aquell tabú el que havíem de trencar.

Itziar Qui és Serge Latouche?

Iago És un economista de París i un dels autors que ha contribuït a popularitzar el decreixement. A partir d'aquella xerrada, jo m'hi començo a interessar. Paral·lelament, a la UAB, on jo estic fent el doctorat, es va formant un grup que mostra interès pel decreixement. També sorgeix, fora de la UAB, l'Entesa pel Decreixement i es realitza la Marxa pel Decreixement.

ment. El grup de la UAB assisteix a la Primera Conferència Internacional sobre Decreixement Econòmic per a la Sostenibilitat Ecològica i l'Equitat Social que se celebra a París el 2008 i després convida un dels seus organitzadors, François Schneider, a instal·lar-se a Barcelona i treballar per organitzar-hi la segona conferència internacional el 2010. François és el que ha creat can Decreix i ara el veiem passar amunt i avall tot trafegant el vi que produeixen aquí. Amb la seva arribada i les feines d'organització de la segona conferència internacional, es consolida l'associació Recerca & Decreixement (R&D) de la qual formo part. Des de R&D promovem recerca, divulgació i accions sobre decreixement.*

Itziar Si no m'equivoco, aquestes persones de la UAB que reben François i el conviden a organitzar la segona conferència internacional sobre decreixement són Joan Martínez Alier i la gent de l'àmbit de l'economia ecològica.

Iago Exactament.

Itziar Jo conec força la tasca de l'economia feminista. Constato que hi ha diversitat d'aproximacions per a una economia alternativa.

Iago L'economia ecològica entén l'economia com un sistema dins del planeta o de la biosfera, dels quals s'alimenta. És un sistema que agafa materials i energia de la biosfera i després els processa, els distribueix i els consumeix per fer possible el funcionament de la societat. Finalment escup a la biosfera els residus i contaminants generats.

Itziar És el que anomenen metabolisme?

Iago Sí, metabolisme social. És una idea que fa referència a la quantitat de «menjar» que el «cos social» ha de menester per a estructurar-se i reproduir-se. Aquesta ingesta implica una excreció, per exemple en forma de diòxid de carboni.

Itziar Al llarg de la història, aquest cos social es va modificant i, per tant, a cada moment el metabolisme de les societats és diferent. No sempre hem excretat tant.

* Vegeu el web de l'associació Recerca & Decreixement: <http://www.degrowth.org/>.

Radicalització

25 de gener de 2014
Carrer d'Utrecht, 24, Berlín, Alemanya

Itziar Estem asseguts al terra de la teva habitació del carrer d'Utrecht de Berlín. Hi tens un gran finestral que mira al nord, a través del qual veiem les cobertes inclinades i nevades d'una escola de primària, de nens tots ells alemanys. Són, si fa no fa, les cinc de la tarda. És el capvespre.

Iago La temperatura ha pujat quatre graus: ara només estem a menys vuit.

Itziar Aquest matí estàvem a menys dotze, però hem sobreviscut. La sopa de coco del restaurant tailandès ens ha revifat.

Iago Sentim com passen els avions. M'acabo d'adonar que la meva nova casa és molt a prop de l'aeroport de Tegel.

Itziar Hem vingut fins a Berlín per fer la darrera conversa.

Iago Necessitava algú que m'ajudés a carregar les maletes.

Itziar Jo tinc la sensació que he vingut a acompanyar un exiliat i, en canvi, tu penses que ets un home afortunat a qui han concedit una plaça d'investigador postdoctoral a la prestigiosa Universitat Humboldt de Berlín.

Iago He estat demanant beques i postulant places durant els tres anys i mig que han passat des que vaig acabar el doctorat. Totes les respostes, sense excepció, eren negatives.

Itziar I ara t'incorpores en un grup de recerca sobre què?

Iago És un grup de recerca internacional sobre transformacions socioecològiques, relacions urbanorurals, interaccions entre boscos i aigua, etc. És un lloc on la formació que tinc i la recerca que he fet encaixen perfectament.

Itziar Et sorprèn que et consideri un exiliat?

Iago Vull que m'ho expliquis bé. Jo em pregunto si sóc un emigrant o bé no me'n puc considerar un perquè ja tenia la plaça abans de marxar del país. En tot cas, per què m'hauria de considerar un exiliat?

Itziar Tu et sents obligat a marxar del teu país perquè no hi trobes feina. De vegades, el motiu de la manca de feina no té res a veure amb les decisions polítiques, però la situació actual d'atur i la falta d'inversió en universitats i recerca provenen de decisions polítiques. Al Congrés espanyol, tant el Partido Popular com el Partido Socialista Obrero Español van decidir modificar un article de la Constitució per tal de prioritzar el

pagament del deute privat sobre el manteniment de les necessitats bàsiques de la societat. Des del moment en què el Congrés es dobllega a la troica amb un acte antidemocràtic, perquè no se sotmet a referèndum, la ciutadania passa a ser víctima d'una decisió política injusta. Aquesta decisió i la contrareforma neoliberal del Govern central i del Govern de la Generalitat, en mans de Convergència i Unió, tenen com a conseqüència que un investigador com tu, format en una universitat pública de l'Estat, no pugui continuar treballant al país.

Iago Ho entenc.

Itziar És positiu que t'integris en aquest equip de recerca i que vinguis a viure a una gran ciutat universal com és Berlín, però no podràs participar a les assemblees polítiques i activistes ni podràs fer el treball de proximitat i local que feies a Catalunya. Perdreu la teva energia. Estàs molt compromès amb la mobilització popular en favor d'una nova democràcia i una nova organització social i això et mantindrà vinculat amb nosaltres, però, si no haguessis adquirit aquest compromís polític abans de marxar, ara entraries en una dinàmica acadèmica que t'allunyaria de la realitat. Publicaries articles i més articles per engruixir la maquinària de la universitat alemanya, però no faries res amb concreció territorial.

Iago A la Humboldt hi faré diversos projectes de recerca que se centren en Catalunya com a zona d'estudi i que són una continuació natural del que he fet prèviament. Un d'ells versarà sobre l'ecologia política dels incendis forestals bo i comparant les polítiques que apliquen diferents actors i institucions. Algunes, com saps, són partidàries d'evitar i d'extingir tots els focs, mentre que d'altres argumenten que petits focs controlats poden ser útils per a evitar incendis catastròfics. Passaré tot l'estiu a Catalunya per fer-hi la recollida de dades i paral·lelament assajarem un pla de prevenció de grans incendis per a la regió del Baix Montseny. La meva idea és que la planificació de la prevenció d'incendis pot constituir l'inici d'un procés democràtic de reapropiació col·lectiva dels recursos d'un territori. És a dir, dedicaré a la causa bona part del meu temps com a investigador. És com si l'emperadriu Angela Merkel pagués un alliberat científic i tècnic per als moviments socials catalans.

Itziar És una visió positiva, però, quan hem arribat al teu nou pis, m'has demanat que t'ajudés, com a arquitecta amb nocions de disseny d'interiors, a fer de la teva habitació un lloc acollidor. Avui estàvem a menys dotze graus; és un entorn hostil i tu necessites crear-te un petit refugi. Això és la prova que ets un exiliat. Ara la temperatura ha pujat una mica i acabes de conèixer la teva nova companya de pis, que t'ha dibuixat un apunt de felicitat a la cara.

Iago És ben rossa.

Itziar Em dius que faràs una recerca sobre Catalunya. Sents que ets un català que viu en una ciutat estrangera. Ets un exiliat, no pas un apàtrida. Però què és la pàtria?

Iago Acabo de buidar les maletes i han sortit els versos de Joan Maragall i l'*Obreda* i les *Pagèsiques* de Perejaume. M'he endut a l'exili l'essència del paisatge i les muntanyes d'allà.

Itziar Parlem de la situació del país i de les lluites que hi tenen lloc. Tots dos hi estem implicats i tant tu com jo ens imaginem molt més que una simple reparació de l'actual sistema econòmic i polític. Tenim ganes de viure una transformació profunda i intuïm que s'albira un canvi social igualment profund. A les converses anteriors hem esbossat les condicions ambientals, energètiques i productives d'aquest moment de canvi històric. Hem discutit la possibilitat d'entrar en una etapa postcapitalista perquè el sistema actual es basa en un creixement il·limitat que ja no és materialment possible. La teva reflexió sobre el decreixement ha servit per a posar de manifest que hi ha altres lògiques i sistemes de valors que no passen per un concepte de riquesa associat als diners i al capital, sinó més aviat a la vida de les persones i a la qualitat del medi ambient. En aquest canvi de valors és molt útil l'aportació de tota una sèrie de lluites i reflexions del segle xx, com l'ecologisme, el pacifisme i el feminisme, els quals han conformat una humanitat més conscient. La Terra, vista des dels satèl·lits, ha adquirit una nova dimensió. Ens hem vist des de lluny vivint plegats en un planeta finit, únic i fràgil, i la pròpia consciència de límit ens està conduint a una nova etapa. N'hi diem postcapitalisme perquè realment encara no sabem quins nous models sorgiran. Alguns

voldran imposar un nou feudalisme amb grans concentracions de poder i relacions d'esclavatge. D'altres tenim la il·lusió que el nou sistema es pot basar en la col·laboració en xarxa, l'autoorganització, la solidaritat, el respecte pels drets humans. O potser decidim iniciar una expansió imperial cap a l'univers.

Iago Si no sabem ni gestionar la Terra, que és un oasi d'oxigen, aigua i carboni enmig de l'univers, no vull ni pensar els maldecaps que tindriem a l'exterior.

Itziar Tornem al país. Parla'm de la teva visió sobre la situació actual.

Iago Catalunya té una oportunitat històrica d'alliberar-se d'un projecte polític i econòmic centralista i homogeneïtzador anomenat Espanya. Es tracta d'un projecte construït amb la inestimable col·laboració d'una part de l'elit catalana. Al voltant de la independència hi ha una mobilització popular massiva com no s'ha vist mai en la història del país. Ens estem plantejant desfer-nos dels lligams d'un estat, però la reflexió i la mobilització poden anar molt més enllà. És una oportunitat immillorable per a replantejar-ho tot que no es repetirà. En aquest sentit, no només hem de definir quin estat volem, sinó ser crítics amb el propi concepte d'estat. Què és un estat i quins interessos defensa? Un cop alliberats del jou de l'Estat espanyol, volem fer un jou català? A causa de la peculiar via de modernització econòmica i política que va viure Catalunya, amb una participació sempre insatisfactòria en el poder estatal, el bagatge antiestatal o simplement crític amb l'Estat central és força important. No parlo només de la forta implantació que les idees llibertàries trobaren en el món del sindicalisme i el cooperativisme catalans, sinó també d'un malestar vers l'estat que fou compartit per altres corrents més enllà de l'anarquisme. Ara, a mesura que avança el procés sobiranista, s'intensifica el debat sobre quin model de país volem. L'estructura productiva, diuen els uns, s'ha d'inspirar en Alemanya. Els serveis públics, diuen els altres, han de seguir el model escandinau. Respecte a les «minories» culturals i lingüístiques, fan els de més enllà, podem inspirar-nos en el model britànic. No tenim cap altre font d'inspiració? Estem tan excitats amb la imminència de la consulta i l'intent de l'Estat espanyol de boico-